

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrčkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obajno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 20, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. — 50, za pol leta . f. — 1.00, za vse leto . f. — 1.80. Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 uče., izven Trsta po 3 uče. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 uče., izven Trsta 5 uče.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnica in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradno: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnstvo ulica Molina piccolo št. 3, II. nadst. Odprta reklamacija se prosto pošilja.

„Edinost je moč“.

Častitim našim gg. naročnikom.

Nekoli naši gg. naročniki vrnilo so nam brez vsakega vzroka poslani jim poštne naloge za naročnino zastano do 1. julija t. l. V sled tega vstavimo jim prihodnji list, ter izročimo iztrjevanje odvetniku. Kdor prejema list, ima tudi dolžnost plačevati ga. Toliko v znamenje, da ne bode neutemeljenih pritožb. Upravnstvo.

Po petindvajsetletnici v Metzu.

Pariški časnik „Matin“ poslal je svojega poročevalca v Metz, da se ondi ob priliki 25-letnice bojev na Meškem polju pouči o načinu uprave in germanizacije v zasedenih deželah Alzaciji in Lotaringiji.

Pri mestnem predstojniku, nekem gospodu Kramarju, tako poroča „Politik“, izvedel je malo prijetnega, a tudi nič tacega, kar bi francoske čitatelje zamoglo zelo razburiti. Toliko bolj vznemirljiva pak so bila poročila pri Abé Collinu, svoječasnem predstojniku protianektistične družbe. Le-ta gospod duhovnik, v svojem srcu in duhu pristen Francoz, dejal je o sedanjem položaju v Alzaciji in Lotaringiji na blizu tako-le:

Naše ljudstvo se je v poslednjih 25 letih nekako udalo usodi, ki je je zadela leta 1870., ker si za prvo pomagati ne more. Germanizaciji, ki se po brezobzirnem postopanju pruske vlade širi med narodom, ni odpora, čeravno je slednje srce francosko kot je bilo pred 25 leti. Vse čaka ugodnega trenutka, rešitelja iz železne pruske sužnosti in se čuti ko jastre v ječi, v katero ga je zaprla kruta roka brezsrčnika. Kdaj pa pride ta rešitelj? To je drugo vprašanje. Za prvo na vojno ni misliti in pozneje morda celo ne. Vsaj je Trierški biskup baje dejal, da je Nemčija zidana za dobrih 500 let.

Germanizacija prodira med ljudstvo danes površno, a prodira vendarle in kaj je temu krivo? V prvi vrsti neredne razmere v Franciji in strogo sistematična uredba pruske uprave — vse to vpliva nehoté na narod, kateri se ne more odtežati takemu uplivu. S časoma utegne ideja nemštva prežnati popolnoma francoski vpliv in iztrgati iz srca poslednjo iskrico francoskega patriotizma.

Tako Abé Collin.

To poročilo iz Alzacije daje nam neizmerno mnogo misliti, kajti razmere v onih deželah so za las podobne vsem političkim razmeram v deželah, kjer si hočejo priboriti Nemci hegemonijo nad drugorodci; sistem ponemčevanja je po vsem svetu jednak.

To je stara pesem, ki ima večno jeden in isti refrén; vendar bi želeli, da nas čuje gospod Abé Collin, kako odgovarjamo mi na to pesem.

PODLISTEK.

Čuvajmo svoje prastarine.

(Dalje).

Uže nekaj let rabi nam v knjižnej slovenščini prepogostoma pridevni deležnik na: *oč in eč*, na mestu prislovnega na: *aje, uje* in *e* in dozdeva se mi, da se je vtihotapila ta raba k nam iz hrvaščine, ki je izgubila prislovni stari svoj deležnik po tako zvanem „ilirskem pokretu“. Res je sicer, da nam služi pridevni deležnik ne samo kot prilastek, na pr. „Krdelo leteče seda v valove bežeče, — k malu bo dež, ker zaprla se je bodeča moja neža, — njegov prst kaže pot deročim rekam“ i. t. d. in kot prilastek v okrajšanih stavkih, na pr. „vsihi glase, k tebi vpijoče, — dim se bliža dolinam, pokojno živčim“, i. t. d., nego tudi kot *dopovedek*, na pr. „gospod je odprl svoja usta rekoč, — gospa pa pravi govoreč“ i. t. d., — ali njegova raba na mestu prislovnega deležnika je le izjema, vsem drugim Slovanom, izimši Srbe in Hrvate, neznana, in vrh tega je rekoč nepravilna oblika, ker dovršniki ne stvarjajo de-

ležnika v sedanjem času; na mestu pridevnega deležnika: *govoreč*, bi pa dokaj pristojnejše stal ali prislovni deležnik: *govoré*, ali pa tretja osoba jednine: *govori*.

Ni dolgo temu nazaj, obretel sem nekde divomasleno to-le povitico: „Kaj? — *zine* (menda: *zevne*, na mestu: *zinola*, menda: *zevnola*) je kakor riba *cela* (menda: *vsa*) *čeljad* (?! menda: družina, deca) *stikajoč* (na mestu: *stičé*, ali pa: *stičečki*) glave kakor rogata žival in *upirajoč* (na mestu: *upiraje*) nekoliko časa, *mučé* se (na mestu: *mučé* se, ali pa: *mučéča* se), oči v tretjega suha.“ — Kogar ne zbode do živa koderčljivo tako pisarjenje, pridevnimi deležniki neumestno preobloženo, on ni nikdar živel med priprostim našim narodom na vladanji, in prepirati sem, da ga ne najdemo še resnega književnika, ki bi mogel zagovarjati in posnemati mestno tako krezobo slovenščino.

Istotako ne bode pravilna in ob to posnemanja dostojna na pr. taka le pisava: „Grga pripovedajoč je zakričal“, — ali pa: „Pridržujoč si, kakor smo namignili, da bomo izjavili svoje mnenje o tem delu“, kajti po-

kladati v naročje nje zmagovalca, in zakaj? Ker si ta zmagovalac v svoji špekulaciji prizadeva biti uzoren baš v istih potezah, v katerih uničuje uzor v svojem sosedu Francozu, in na ta način vzbujati simpatije do sebe in čut odpadnosti od Francije.

Toda pri vsem tem bi si radi usodili opomin do nroda v Alzaciji in Lotaringiji, da ne pozabi reka: kdor drugemu jamo koplje, pade vanjo sam; in da se ta rek utegne uresničiti grozovito na Nemcih. Naj le nemški škof (tudi pri nas imamo somišljenikov tega škofa v različnih stanovih) zatrjuje, da je Nemčija zidana za 500 let — mi mu tega ne verujemo, marveč znamo, da je ta Nemčija pač zidana na — pesek na zvijačen način izzavane vojne in da se ta zgradba ravno radi tega mora zrušiti prej nego mine — 500 let! Mi smo tega menenja in za trdno upamo, da se ne varamo, da globoko ukoreninjeni čut narodnosti v srcih alzaških in lotarinških prode skorjo krute germanizacije prej ali slej sam od sebi, ako ne pride roka rešitelja, ki to skorjo prebije se silo. Alzaški in lotarinški rodovi naj žive v zvestem prepričanju, da jim zaklada narodnosti ne morejo odvzeti nikoli in nikdar ter da udari zubelj narodnih njihovih idealov prej ali slej visoko kvirsko iz srca ter da ne ugasne več. In ko se zopet to zgodi, bodo osramočeni oni, ki so nedolžnim rodovom hoteli se silo strti najvišje in najsvetejše, kar narod ima: — narodni ideal!

F.

kladati v naročje nje zmagovalca, in zakaj? Ker si ta zmagovalac v svoji špekulaciji prizadeva biti uzoren baš v istih potezah, v katerih uničuje uzor v svojem sosedu Francozu, in na ta način vzbujati simpatije do sebe in čut odpadnosti od Francije.

Toda pri vsem tem bi si radi usodili opomin do nroda v Alzaciji in Lotaringiji, da ne pozabi reka: kdor drugemu jamo koplje, pade vanjo sam; in da se ta rek utegne uresničiti grozovito na Nemcih. Naj le nemški škof (tudi pri nas imamo somišljenikov tega škofa v različnih stanovih) zatrjuje, da je Nemčija zidana za 500 let — mi mu tega ne verujemo, marveč znamo, da je ta Nemčija pač zidana na — pesek na zvijačen način izzavane vojne in da se ta zgradba ravno radi tega mora zrušiti prej nego mine — 500 let! Mi smo tega menenja in za trdno upamo, da se ne varamo, da globoko ukoreninjeni čut narodnosti v srcih alzaških in lotarinških prode skorjo krute germanizacije prej ali slej sam od sebi, ako ne pride roka rešitelja, ki to skorjo prebije se silo. Alzaški in lotarinški rodovi naj žive v zvestem prepričanju, da jim zaklada narodnosti ne morejo odvzeti nikoli in nikdar ter da udari zubelj narodnih njihovih idealov prej ali slej visoko kvirsko iz srca ter da ne ugasne več. In ko se zopet to zgodi, bodo osramočeni oni, ki so nedolžnim rodovom hoteli se silo strti najvišje in najsvetejše, kar narod ima: — narodni ideal!

O jezikovni ravnopravnosti pri poštnih in brzojavnih uradih.

Govoril poslanec dr. M. Laginja v seji poslanske zbornice dne 16. julija 1895.

Visoka zbornica!

Dozvoljeno mi bōdi, da pričnem današnji svoj govor o poštnih s kratkim „ne zamerite“. Kakor je znano visoki zbornici stavljal sem tu dne 27. maja 1895. nujni predlog, glaseči se, da se pozvilja visoka c. kr. vlada, naj predloži visoki zbornici naredbo, ki jo je namepravala izdati o novem urejenju uvažanja italijanskih vin, koja vina uživajo carinarskih ugodnosti. V istej seji in tudi pozneje sem čul, kako so privatno govorili pojedinci, da dobim vso vsebino one naredbe na upogled. To treba, da popravim v toliko, da sem bil res poučen o onem, kar sem kasneje čital v naredbi, da pa nisem nikdar čital naredbe od besede do besede, dokler si je nisem pozneje po razglašenju preskrbel in jo tudi prečital. Temu moram še dodati, da stojim tudi danes, kakor tedaj, na istem stališču, da je namreč ona naredba take važnosti, ter da je bila od vlade same označena kot „konvencija“ z Italijo, in bi se bila morala po-

grgarskem mojem načinu govorjenja slovel bi prvi stavek ovako: „Grga, pripovedaje (ali pripoveduje) je zakričal“, ali pa: „Grga, pripovedajoči pripovedi je zakričal“, ali pa: „Povesti pripovedajoči Grga je zakričal“, — drugi pa nastopno: „Pridržuje (odnosno: pridržuje) si, da izjavimo svoje menenje o tem delu“, ali pa: „pridržavi si, da izjavimo svoje mnenje o tem delu.“

Tako govori se naš narod, na kolikor je ohranil deležnike, tako govore se vsi drugi Slovani, razen srbskih in hrvaških književnikov, in ne bi nikakor ne škodilo, ako bi hodili tudi mi v tem oziru za obče-slovanskim govorom.

Ponavljajni glagoli, rekše taki, ki označujejo večkratno vršitev kakega dejanja v minulosti, ne mogo imeti po naravi svojeje ne sedanjega, ne bodočega časa in mogo toga radi služiti samo v minelem času. Sem spada velika čreda glagolov, živiočih zlasti po Notranjskem, v Brkinih in med Brežani, ki se odlikujō končnicaj: *evati*, na pr. „bruševati, koševati, grabljevat, nosevati, slonevati, paševati, vozevati“ i. t. d. in zares nikogar

moji nemerodavni sodbi po parlamentarnem običaju predložiti zbornici kot naredba, daleko presežajoča navadne izvrševalne predpise.

Po tej kratki opazki usojam si kojo reči o naših poštnih, osobito z ozirom na Primorje.

Priznati mi je odkrito, da po moji sodbi so naše poste — mislim pa, da je tudi visoka zbornica tega menenja — v naši monarhiji urejene upravno, in da bi bilo vsled tega pravi greh, ako bi to lepo vzgajeno institucijo omrzili pri ljudstvu s kakoršno koli nespodobnostjo. Tu nam prihaja zopet jezikovno vprašanje pri poštnem prometu, kojega se moram dotekniti nekoliko besedami z ozirom na Primorje, in z ozirom na Istro še posebej, in že zaradi tega, da nekim načinom podprem dotične resolucije, koje predložiti mi bode čast. V tej visoki zbornici sprožilo se je vprašanje, in ako se ne varam, predložena je bila v tem pogledu tudi jedna resolucija, ki je merila na to, da se naloži vladi, naj na svojem poštnem poslopu v Trstu uredi napise tako, da bode ravnopravnost med različni jeziki, ki se govoré v Primorju, razvilna tudi na vnanji način. Gre namreč tudi za napis v slovenskem jeziku, kojega ni na poslopu pošte in brzojav v Trstu. Ta zahteva je tem opravičeneja, ker ima c. kr. ravnateljstvo pošte v Trstu ki se nahaja v tem poslopu, kakor znano, svoj delokrog ne samo v Primorju in posebej v Trstu, ampak tudi v Kranjski in Dalmaciji; delokrog istega se razteza torej tudi na te dve pokrajini, v kojih treba hrvatski oziroma slovenski jezik smatrati navadnim.

No, kolikor mi je znano, se ni ničesar storilo v tem oziru, kar je le obžalovati, ter prosim visoko upravo pošte, oziroma visoko c. kr. ministerstvo trgovine, da izvrši v tem pogledu dotične opravičene zahteve. Kar se tiče rabe drugega deželne jezika v Istri, namreč hrvatskega, oziroma slovenskega, imel bi množico pritožeb, da jih prijavim. No, hočem pa biti kolikor se bode dalo kratek v tem pogledu. Poznani so mi slučaji, posebno v Pulju, ko se izdajajo od pojedinih prejemnic in vsakoršnih tiskovin, koje potrebujejo v poštnem prometu se strankami — imam tu izvornih — le tedaj trejezične, t. j. take, na kojih se nahaja tudi hrvatski jezik, kadar je dotični uradnik že v naprej prepričan, da ima posla se stranko, pripadajočo hrvatski narodnosti. Ako ni takega slučaja, tedaj se izdajajo pri glavnem poštnem uradu v Pulju jedino nemško-italijanske tiskovine. V tem postopanju moramo vsakako videti neko zapostavljanje slovanske narodnosti, in to tem bolj, ker je ta navada pričela po na-

nisem še slišal, da bi bil rekel, na pr. „letos paševamo ovce na Gaberku, danes koševamo v Laniščah, v sredo bomo bruševali kose in grabljevali seno“, kajti v narodu slišal boš te stavke le tako: „lani smo paševali ovce na Gaberku, po letu smo koševali v Laniščah, spomladi smo bruševali kose in grabljevali seno, — letos pašemo ovce na Gaberku, danes kosimo v Laniščah, v sredo bomo brusili kose in grabili seno.“ — Tako in ne inako služe taki glagoli tudi v ruščini in poljščini.

C.

Povedavši o našem glagolu ono, kar mi je najbolj ležalo na srcu, hoče se nekaj omeniti o skladanju naših besed. V tem oziru ponavljajo se še danes vsi oni grehi, o katerih je govoril kaj jasno nastavnik naš Fran Levstik, prezgoda v Bogu počivajoči, v epohalnem svojem spisu „Napake slovenskega slovstva“ in ker se skoro ves književniški naš svet tako vede, kakor da ne bi bilo na svetu ni tega, ni drugih klasičnih spisov istega našega učitelja, ne mogo, dragi prijatelj! ino, nego udvorno opozoriti te na

Kakor rečeno: mi smo se prav od srca smejali tej kolobaciji in ne vemo, ali so gospoda res tako: ali najivni ali otročji, ali — neumni, ali pa smatrajo druge tako bedastimi, da misle, da le živ krst verjame takim racam. Ne, ne: mi jim od srca radi prepričamo za sedaj mesto deželne glavarja in pustimo raje, naj pride do resne krize, nego da bi dovolili, da jeden naših vsprejme to čast. Koga hočete torej slepiti? Ali pa vas morda jezi, da Slovenci niso hoteli na lim?! Najbrže se je izjalovil vaš manevar in ne naš. Mi nikakor nismo trepetali v strahu, ampak vedli smo se po starem pregovoru: ako hočeš odvrniti nevarnost, opozarjaj nanjo! In, nadejamo se, da smo jo odvrnili. „Il Piccolo“ in druga gospoda pa naj se jeze, kolikor jim drago.

Včerajšnja „Soča“ ima obilico poročil o volilnem gibanju in o že dovršenih volitvah volilnih mož v posamičnih občinah. Posebnim zadovoljstvom posnemamo iz teh poročil, da se je Komenski okraj veliko bolje obnesel, nego se je bilo tako. Slava Komencem! Le tako naprej dosledno in vztrajno na poti narodnega in političkega poštenja! — Pohvaliti moramo tudi gosp. Muho iz Lokve, ki je v Komnu pošteno in odkrito izjavil, da ne kandiduje! Sedaj bodo menda vendar nehali izvesti krogi z zlorabljenim imenom gospoda Muhe le v ta namen, da bi zanesli zmešnjavo v naše vrste. O kandidatu Fabianiju pa niti ne govorimo dalje, ker — kakor se nam poroča — že ljudstvo samo povsem primerno sodi o sposobnosti tega gospoda za poslanca. Sploh je prišlo to ime v javnost le po prizadevanju poznanih neslovenskih in nedomačih krogov.

V obče je soditi po došlih poročilih, da kandidatje društva „Sloga“ zmagajo na vsej črti. O kandidatom „Sloge“ za naš Kras spregovorimo te dni, ker ju poznamo oba po lastni večletni skušnj. To pa rečemo že danes, da nam bode jako lahak posel, zagovarjati in priporočati dotična dva gospoda. Kako že pravi tisti pregovor: dobra stvar se sama hvali.

Prosimo: le z vso resnico na dan! Sinočnja „Triester Zeitung“ je vzela na svoje dunajsko rešeto (saj jej prihaja vse z Dunaja, kar donaja izvirnega) radikalizem pri raznih strankah v Avstriji. Po nje mnenju se bode radikalizem jel kmalu umikati na vseh straneh. Toda o tem se nečemo prepričati s čestito tovarišico, pač pa nas jako zanima okolnost, kje povsodi je „Triesterica“ iztaknila radikalizem. Radikalno gibanje se pojavlja — po mnenju „Triesterice“ namreč: pri skrajnih nemških nacjonalcih, pri Mladočehih, pri poljskih demokratih, in pri Italijanih po — iredentizmu! Sicer nas jako veseli, da se je naš nemški list vendar enkrat dokopal do javnega priznanja, da res imamo italijansko iredento, ali pri vsem tem bi želeli nekoliko več jasnosti, kako misli „Triesterica“ o bodočnosti laškega iredentizma v Avstriji. Pripoveduje nam sicer, kako že preseda italijanski radikalizem na — Tirolskem, ali o Trstu in Istri ne črne niti besede. A ravno to bi nas jako jako zanimalo. Saj si ne moremo misliti, da bi „Triesterica“ res trpela na nedostatku, da vidi le na velike daljave, recimo tja do Tirolske, dotim ne opaža ničesar v svoji bližini. Prav gotovo je v naglici le pozabila omenjati Trst in Istro ter nam povedati, kako se tu počuti italijanski radikalizem, kojega je ona sama označila kot iredentizem.

Sicer pa ne bi odgovarjalo povsem resničnim odnošajem, ako bi „Triesterica“ hotela vsporejati mladočesko gibanje z italijanskim iredentizmom, in sicer zato ne, ker imajo mladočeska stremjenja svoje težišče v okvirju te države, italijansko-iredentovska stremjenja pa — izven tega okvirja. Tu je vendar nekoliko razlike, ki bi jo mogla pojmiti na vse zadnje, tudi — „Triester-Zeitung“. Ne bojte se torej — le z vso resnico na dan, vsikdar in povsodi!

O zavetiščih za pijance. Zakon o snovanju zavetišč za pijance določa nadalje:

V zavetišču sme alkoholist živeti dve leti brez presledka. Nad dve leti ne sme nikdo biti v takim zavodu. Pač pa se sme zopet vsprejeti, ako je po izpuščenju iz zavetišča, po prestanih dveh letih, zopet zabredel v svojo staro navado.

Zavetišča za pijance naj se tako vpravljajo, da se ljudje odvadijo opojljivih pijač ter da s primerno vzgojo in življenjem za-

dobé več in večjih telesnih in duševnih močij ter se s tem utrjuje proti svoji strasti. Gledé oskrbovanja imajo ti zavodi lahko več razredov. Vrhovno nadzorstvo nad zavodi pripada državi.

Odklepe, s katerim se kedo izroči zavetišču za pijance, izdajala bodo okrajna sodišča in sicer uradno vselej, kadar koga več nego trikrat v enem letu obsodijo zaradi pijančevanja, sicer se mora za tak odlok staviti nasvet. Tak nasvet smejo sodišču predložiti strariši, otroci, soprogi, oskrbniki, predstojniki bolnišnic in norišnic ter državno pravdnštvo. Gledé surovežev, ki v pijanosti divjajo ter so nevarni zdravju in življenju bližnjega, ima tudi županstvo dotične občine pravico, staviti tak nasvet.

Očetovska oblast preneha za toliko časa, dokler je taka oseba v zavetišču in nje otrokom se mora za to dobo postaviti oskrbnik.

V sklepu našteva načrt zakona tudi kazni za one, ki bi zabranjevali blagodejno in uspešno delovanje takih zavodov.

Kedor bi nagovarjal človeka, bivajočega v zavetišču, da naj uide, ali ga pri begu podpiral, kaznovan bo do šest mesecev. Kdor bi dajal osebam v zavetišču opojnih pijač, kaznovali bi ga od treh do šest mesecev itd.

Zidje v Galiciji se baje jako energično pripravljajo za predstoječe volitve, kakor poroča list „Przyszlóść“. Izdali so geslo, da se jim je postaviti na lastne noge. Omenjeni list pravi, da je v Galiciji za sedaj mnogo mest, v kojih imajo Zidje — večino. Tako jih je v Brodu 79:31 odstotkov, v Bučaci 63, v Žolkvi 55:30, v Tarnopolu 52:10, v Stanislawu 53:82, v Kolomeji 51:94, v Drohobiču 50:38, v Rešovu 52:12 itd. Poleg tega je tudi trgovinska zbornica v Brodu v rokah Židov. Kjer nimajo Židje nade, da bi zmagali se svojim kandidatom, ne mislijo glasovati ni za konservativnega, ni za demokratiškega, ni za ruskega kandidata, ampak k večem za „divjaka“, ki ne vstopi v nobeno imenovanih strank ter se obveže podpirati židovske interese. Sicer pa naj Židje v takih okrajih postavijo svoje lastne številne kandidate.

Različne vesti.

Spremembi v tržaško-koperski škofiji. Veleč. g. Jos. Hubat, dosedaj kapelan v Lovrani, premeščen je v Hrušico; veleč. gosp. Šonc, dosedaj kapelan v Krkavcih, je imenovan škofjskim kapelanom in tajnikom v Trstu.

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu: g. Kocmur je nabral o priliki ljudske veselice v Barkovljah v društveni krčmi 7 kron 50 stot. in 20 lepta. — Veleč. g. Jos. Kompare, dekan v Ospem je nabral v veseli družbi na 1029 m. visokem Slavniku v Istri 11 kron.

Darovi za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu naj se pošiljajo podružničnemu denarničarju dr. Jos. Abramcu, odvetniškemu kandidatu v Trstu.

Kdo čuva? „Delalsko podporno društvo“ nameruje prirediti v mesecu septembru božjo pot na Sveto Goro. Tega izleta udeleži se tudi par tržaških Sokolov. O tej nakani čni je nekaj goriški dopisun vrgela „Il Piccolo della Sera“ in takoj je poslal listu senzacionalno vest, da pride dne 2. septembra v Gorico dva tisoč Sokolov, da bodo torej tega dne imeli Goriški čuvarki javnega miru veliko odgovornost, ker prireditelj Sokoli velikansko slavnost v Solkanu. Odgovornost? Na čemu? Mar pridejo članovi „Del. podp. društva“ in par Sokolov, ki se jim pridruži, izživati goriške Lahone? Kdo se briga za goriške Italianissime, ko je namenjen na Sveto Goro? Očividno je, da omenjeni dopisun nima druge nakane, nego da s svojim pretiravanjem ščuva italijanski del goriškega prebivalstva ter da sili vlado, naj bi prepovala omenjeni izlet. Ta nakana je jasna iz dopisnikovega opozorjanja na „sovražno“ vedenje Solkancev. No, na vse te prikritke zlobnosti ni treba odgovarjati; konstatujemo pa le, da je „vrlj“ „Il Piccolo della Sera“, ki sicer ne mara znati o tržaških Sokolih, hlastno pobral „raco“ o izletu dveh tisoč tržaških Sokolov v Solkan. Saj tem židovskim pisacem ni do doslednosti; njim je le do ščuvanja!

„Vestno“ poročilo. Na drugem mestu javljamo, da so zaprli v Budimpešti odvetnika dr. Takacsa, bivšega branitelja Szellese, provzročitelja znanega atentata na spomenik generala Hentzija. „Il Piccolo della Sera“

pa poroča o tej stvari, da so zaprli odvetnika Takacsa, ki je bil branitelj napadalcev (katerih??) na Szellesov spomenik!! Gospoda s tem kažejo ali svojo veliko ignoranco, ali pa željo, da bi dobil Szelles res spomenik, ker je hotel ugonobiti spomenik avstrijskega generala.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ ima koncem tega meseca lep promet gl. 227.729.44, lansko leto v istem času imela je gl. 152.501.85, pomnožil se je toraj promet za gl. 75.227.59. Sploh pa je letošnji promet do sedaj, ko zaključujemo drugo tretjino leta, že prekosil ono svoto, katero je posojilnica imela v dobi vsega lanskega leta, kajti lansko leto imela je prometa gl. 204.208.86, letos pa ga ima že dosedaj gl. 227.729.44.

Upati je toraj, da se ta naš toliko koristni zavod še bolj razširi in se popne do one velikosti, kakoršno bi moral imeti v takem mestu, kjer deluje. Da pa naša posojilnica ne raste tako hitro, kakor bi pravo za pravo morala, je vzrok ta, da se večina naših trgovcev poslužuje tujih zavodov, ko imajo vendar mnogo več olajšav pri posojilnici, nego pri kateri si bodi drugi banki; vrhu tega pa se morajo še vedno tujcem klanjati!

Morda pa imajo nekateri naši ljudje nekak strah, da tukaj izve ves svet, da je dotičnik prišel v našo hranilnico! Kar se tiče tega, pač lahko zagotovimo, da se pri nas vrši posojilniško poslovanje z mnogo manje formalnostmi, kakor pri kakem drugem zavodu, z bok česar so dotičniki lahko brez skrbí v vsakem obziru. To so uvideli ptujci in resnici na ljubo moramo naznaniti, da se mnogo tujcev zateka v naš zavod, ker dobro vedo, da imajo tukaj namanje stroškov in najmanj sitnosti.

Sploh pa bi priporočali našim trgovcem, da sledeče nekoliko premislijo. Po današnjih razmerah dobiva trgovec, ako naročeno blago takoj plača, primeren odbitek (diskont ali rabat), ki je sicer različen in znaša od 1—5% celo do 10%, ali pa se mu dovoljuje respiro od 1—3 mesecev. Če se pa diskont preračuni na leto, vidi se, da znaša 8—10% in tudi več; ali vsakdo se vendar ne more posluževati te dobrote, ker nima novcev na razpolaganje, da bi plačal „proti gotovini“. Ako bi se pa dotičnik posluževal našega denarnega zavoda, ostali bi mu po odbitih obrestih, katere bi plačeval posojilnici, še vedno lepi odstotki; bi imel torej več dobička, bi lažje konkuriral in, kar je veliko vredno, zadobil bi si pri onih tvežkah, kjer naročuje blago, mnogo več kredita, ker bi postal kupec „proti gotovini“.

Da bi se vsi naši narodnjaki zavedali tega in se principijelno posluževali le narodnih zavodov, imeli bi mi v vsakem obziru mnogo več veljave; s tem pa, da se poslužujejo ptujcev, silijo jim orožje in bič v pest, s kojim nas potem tepejo. Držite se toraj gesla „Svoji k svojim“, posebno pa še, ker vam ta narodni zavod ponuja več olajšav kakor tuji!

Tržaška posojilnica in hranilnica daje posojila na menjice po 6%, na vključbe 5%, na zastave 5%, ter sprejema hranilne vloge po 4%; med tem ko v Trstu drugi zavodi dajejo le po 3% ali še celo manj.

Za nadaljna pojasnila obrniti se je v pisarno Via Molin piccolo št. 1, I. nadstr. ob uradnih urah od 9—12. dop. in od 3—5. popoldne.

Nova industrija v Trstu. K vesti, objavljeni pod tem zaglavjem v našem jutranjem izdanju, dodati nam je, kar smo že poizvedeli o tej stvari. Nova družba bode obdelovala tudi železo. S plavži bodo spojene velike livarne in delavnice. Zasluzka bode imelo v teh zavodih okolo 1700 delavcev.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 18. do 24. t. m. rodilo se je v tržaški občini 89 otrok (53 moških in 36 ženskih). Razven teh bila sta 2 mrtvorojena. V isti dobi umrlo je 84 oseb (36 moških in 48 ženskih). V razmerju na število prebivalstva (računano na 160.825, brez vojaštva) pride 27:13 mrlicev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 2 slučaja škrlatice, 7 slučajev davice, 2 sl. čipice, 1 sl. griže, 20 sl. jetike, 3 sl. vnetja sopnih organov, 3 sl. kapi, 1 samomor itd.

Narodopisna razstava v zlati Pragi. „Naši Slogi“ pišejo: „Quien no ha visto Sevilla, non ha visto maravilla; Quien non ha visto Granada, non ha visto nada; to če reči: „kdor ni videl Seville, ni videl čudesev; kdor ni videl Granade, ni videl ničesa.“

Tako ponosno pravi Španjolec, ali še po nesneje sme pevati sedaj vsaki „Čeho-Slovan: „Ještě jednů, dřiv než umru, chtěl bych Prahu viděti“. Ne vsako pero bi moglo opisati, ali vsaki slikar naslikati tu zbranega bogatstva, umnega in materijalnega; one lepote in krasote, ki je vidiš tam nakopičene; tu se sme reči: „Veni, vini, victus sum“. (Doseł sem, videl sem in premagan sem po lepoti, ki sem jo videl). Ali najkrasnejši spomin vse razstave utiska se v srce vsacega od nas, ki vemo, da je ista povsem in čisto československa. „A to si ustvarilo ti ljudstvo, samo, brez pomoči in podpore, bilo od katere koli strani“ — to so besede župana zlate Prahe povodom otvorjenja razstave. Kamorkoli se obrneš, kamorkoli te zavede noga, povsodi se čutiš, kakor doma.

Tu vidiš, kako je narod nekaj zidal svoje hiše in bivališča; tu vidiš njegovo nošnjo in orožje, s kojim je branil svojo domovino proti neprijateljem; tam vidiš zopet narodno pesem in ples, tam zopet ti predočujejo narodne navade ali običaje od starih časov pa do danes; tam spoznaš narodne izume, zdravi razum naroda, vse vrline in kreposti, jakost in znanje — in priznati moraš, da narod, ki je vse to zamislil in ustvaril, ne umre.

V desetih letih ima biti v isti zlati Pragi narodopisna razstava slovenskih bratov iz vse Avstro-Ogerske, ki naj dokaže, kako zdrava in mogočna je lipa slovenska in njene veje: Čehi in Slovaki, Hrvatje in Slovenci, Poljaki in Malorusi. Osobito Malorusi iz Galicije so bili te dni prizrčno vsprejeti. Oni so bili prvi, ki so objubili sodelovati za oživotvorenje veličanstvene osnove: „Vseslovenske narodopisne razstave v zlati Pragi leta 1905.“

Dal Bog, da bi se vsa slovenska plemena za časa lotila dela v ta namen, da se srečno dovrši to divno zasnutje ter da bomo mogli složno zapeti pesem maloruskega kmeta:

„Pošly, Bože meni pomoč, daj Prahu usrity;
Ščob Čechamy natičtyš, poznati jich dity.
Čechy slavnýj narod v svitu, to slava Slavjanam;
To potleha ruskim lud'am, a ušas pohanam.“

Lep odvetnik. Iz Budimpešte poročajo: Predvčeršnjem (29.) zaprli so tukajšnjega odvetnika dr. Zoltana Takacsa. Ta odvetnik je splošno znan, vsaj po imenu, ker je bil zagovornik Szellesev, provzročitelja atentata na Hentzijev spomenik in pa tatu Csomborja ter ker se sploh dejanski udeležuje vseh političnih demonstracij. — Leta 1893. sta uradnik eskomptne banke Anton Berecs in njegov brat osleparila to banko za 50.000 gl. d., od katerih je dobil sokrivi Takacs svoj delež v znesku 20.000 gl. Berecs in njegov brat, finančni uradnik, bila sta svoječaso obsojena zaradi te goljufije. Te dni pa je prišel mlajši Berecs po prestani kazni iz ječe in zahteval je od Takacsa denarne podpore. Ker mu odvetnik ni hotel dati denarja, ova dil ga je Berecs.

Strašna nesreča na božji poti. V selu Ribordone, pokrajina Torin, v Italiji, praznovali so te dni cerkveni god. K tej cerkveni slavnosti prihitelo je iz bližnjih krajev na božjo pot več sto vernih. Romarji so prenočili kjer in kakor so mogli, kakor je to že obično ob takih prilikah. Par sto romarjev nastanilo se je v širni zgradbi blizu cerkve, kjer so jim nastlali za prenočišče slame po podu. V prvem nadstropju prenočilo je nad 400 ženskih, v pritličju so počivali moški. Okolo polnoči hotela je jedna ženska popraviti petroljevo svetiljko, ker je ista močno kadila. Nesreča je hotela, da je padla svetiljka na tla, se razbila in goreči petrolej je zavil hipoma slamo, žene in oblačila v strašni svoj plašč. Kdo bi mogel opisati strašne prizore, ki so se tu dogajali? Okna bila so zavarovana železnim onrežjem, goreča dvorana imela je samo jedna vrata in te bile so zaklenjene od zunaj! Na izdatno pomoč ni bilo niti misliti, kajti selo Ribordone, ki šteje 1274 duš, ima samo jeden, neznatn studenec. Možje so sicer rešili kolikor nesrečnic so rešiti mogli, a sila težko in nevarno delo je bilo to v strašni, plamteči — živi gnječi! Rešitelji so se morali kmalo umakniti pred požarom in prepustiti nesrečnice strašni njih usodi. Poslopje je izgorelo popolnoma, potem se je zrušilo. — Pričelo je takoj drugo, srce pretresujoče delo: izkopavanje mrlicev. Zgorelo je gotovo nad petdeset ženskih; do predvčeršnjem izkopali so izpod ruševin 14 popolnoma sežganih trupel. Par sto nesrečnih ženskih je več ali manj hudo opečenih.

redbi tamošnjega višjega poštnege upravitelja, kakor se dozdeva, še le potem, ko se je par osov v Pulji pritožilo proti temu, da so oni, kot pripadniki italijanske narodnosti, dobili ne samo nemško-italijanski, ampak trojezični, torej nemško-italijansko-hrvatskih prejemnic, med tem ko nikdar niti na misel ni prišlo kakemu Hrvat, da bi se pritožil proti temu, da so bile prejemnice izdane na tiskovinah z vsemi tremi jeziki. Usodim si predložiti resolucijo v tem pogledu ter mislim, da je opravičena zahteva, da bi se namreč pri poštnege prometu se strankami v Primorju sploh rabile izključno le trojezične tiskovine. Zlasti z ozirom na mesto Pulj smatram to kot opravičeno in pravično, kjer je po zadnjem popisu ljudstva samo 4400 Nemcev, med koje pa so všteti tudi vsi slovenski civilni uradniki pri c. in kr. mornarici, in 6448 Hrvatov in Slovencev.

Tudi te bi morali vzeti vsakako v poštev ter tudi zanje izvesti ravnopravnost. Pa je tudi še drug razlog, ki povsem podpira opravičenost te zahteve. To je namreč okolnost, da je v Pulji, poleg navedenega števila prebivalstva, približno 5—6000 vojaških oseb. Poznajo jo, da so to po večini moštvo c. in k. mornarice, v koje se uvrščajo skoro izključno sami Dalmatinci.

Ti ljudje so dvržili ljudsko šolo v hrvatskem jeziku in radi tega niso dolžni v lastni državi in v tacihi slučajih, rabiti ali trpeti koji drugi jezik, kojega se ne poslužujejo tam. S tem je tudi zahteva, da se, ne samo v vseh ostalih krajih Istre, ampak posebno tudi v Pulji namestijo trojezični napisi, in to iz razloga, ki sem ga navel ravnokar; kajti, ako že nadejo poštevati domačega ljudstva, pa naj bi vsaj računali z onimi, ki se nahajajo tu iz drugih delov državne polovice, zlasti iz Dalmacije, in ki imajo tudi pravico, da poizvejo v svojem lastnem jeziku, kje se nahaja dotični poštni urad, ali pa del istega.

(Konec prih.)

Matevž Ravnikar.

Peto leto je, odkar sem potoval po Gorenjskem, ter si ogledal znameniti Kranj in tamkajšnje, zavednemu Slovincu ljubo groblje, kjer mirno počivata dr. France Prešeren in dr. Šimen Jenko. Zapazil sem, da je bil spomenik našega ljubljence precej zanemarjen in sem ono nedostatnost v kratki a priljudni besedi oznanil v „Slov. Narodu“. Res je sicer, da sem dobil takoj precej odušen in piker odgovor v listu, a moj prijatelj H., ki tudi že biva na onem groblji, mi je pisal, da so vrli Slovenci Kranjskega mesta takoj prav lepo ocedili in olkali imenovani spomenik. Dosegel sem toraj svoj namen.

Te dni pa sem si ogledal groblje pri sv. Ani v Trstu in sprevidel, da niso arkade s krasnimi „katakombami“, kjer mogotci, bogatci in milijonarci ležé, najbolj odlični kraj tega preprostranega groblja, marveč kapelica sv. Ane, nasproti glavnemu vhodu, kajti okoli nje so štirje grobovi zaslugetolnih mož, katerih imena so opisana v zgodovini tržaški.

Tam leži slavnj pravoznanec, sprevidni svetovalec in odličnjak J. Minuss, potem zgodopisec dr. Pietro Kandler, katerega velike zasluge za povestnico domačo —

vse njegove spise priporočivši ti, da jih vsako leto vsaj dvakrat prebereš in v isto svrhu svojim znancem in prijateljem prijavaš.

Slavno in vse hvale dostojno naše društvo „Pravnik“ nadelo si je ogromno nalogo, da ustanovi za vsako juridično nemško besedo odnosen prikladen slovenski izraz. To je Bog i Bog me! lepa naloga, a ob enem je taka, ki se nikdar povse ne izvede; saj je to nemško, ker hodi jezik nemški svojim, naš pa svojim potem. V tem smo mi srečni in nesrečni, — srečni, da imamo za marsikake neokretne nemške sestavljanke kaj lepe svoje nesestavljene besede, na pr. „sodnica“ za gerichtszimmer, „zbornica“ za versammlungssaal, „davčnica“ za steueramt, „pokladnica“ za depositenamt, „pristojbilnica“ za gebührenbemessungsamt, „čakalnica“ za wartsaal, „konjevnica“ za pferdebahn, „riznica“, za aerarium, „orožnica“ za armamentarium, „ključarica“ za wirtschafsführerin, „občilo“ za communicationsmittel, „dokaznica“ za beweissschrift, „dokazilo“ za beweismitel, „dokazovanje“ za beweisführung, „dokazanje“ za erbrachter beweis i. t. d. in

česarvno se je bil navzel odveč italijanskega mišljenja in je opustil dobrodejno objektivnost — so obče znane. Umrl je, potomec českijh pradedov, v Trstu dne 18. januarja 1872. Tretji je izvrstni škofjski načelnik, Gorican, Anton Leonardis, ki je škofoval od leta 1821. do 1830. in je združil Novogradijsko škofijo s tržaško ter blagoslovil novo veliko groblje pri sv. Ani dne 24. jul. 1825. Četrti pa je nastopnik Leonardisov na tržaškem škofjskem sedeži, slavnostni pisatelj slovenski Matevž Ravnikar, ki je stoloval od leta 1830. do 1845.

Spomenika prvih dveh odličnjakov sta kaj lepo ohranjena in obnovljena; Leonardisov napis se tudi še silo čita — a Ravnikarjev spomenik je povsem opuščen, zanemarjen in na spodnjem kraju z bršljanom obraščen. Od nekdanj obsežnega in obširnega napisa ni mogoče čitati tudi jedne same črke ne, samo ime „Matthaeus Raunicher“ je neokretna a ljubka roka obnovila.

Narod, ki stavlja slavljencem spomenike, je vreden, da živi — a potomci morajo tudi spomenike hraniti, čediti, likati, varovati, oskrbljevati. Morda je resnica, da bi morala to storiti pri Ravnikarjevem spomeniku duhovska oblast — a, če ne stori, je dobro in umestno, da se na to nedostojnost opozori občinstvo in tu v našem slučaju Slovenstvo.

Ravnikar je zaslužil, da se mu spomenik v lepem redu ohrani — in bi prosili posebno sedaj, ko se bliža dan vernih duš. Ravnikar ni bil samo Slovenec — on je bil Slovan, kar zatrjuje v „predgovoru k svet. pismu“. On je prvi dobil naslov „škof tržaško-koperski“, kajti leta 1832. združila se je koperska škofija stalno s tržaško. Ravnikar se je skazal pravega človekoljuba, ko je morila leta 1837. strašna kuga po Trstu; on je mnogo primogel, da se je dozidala velikanska mestna bolnišnica.

Ravnikar je v obče spodbujal v lepo, čisto slovenščino in je sam tudi spisal in priobčeval slovenske knjige in to v čistem krepkem narodnem jeziku. Njegove knjige so se močno razširjevale in rade prebirale. On se je trudil v lepo materinščino. Bil je vnet in mnogozaslužen za pravo slovenščino in je marsikatega sovremenika opomnil, da je pazil in paziti prišel na pravi ljudski govor. Njegova zasluga je bila, da se je leta 1817. stolica slovenskega jezika v bogoslovnici v Ljubljani ustanovila. Ravnikar je sprosil v družbi z veljavnim baronom Žigo Zoisem in učenim Jarnejem Kopitarjem, da je cesar Franc I. ono znamenito stolico dovolil.

Ravnikar je kakor škof dostojanstvenik tje do konca svojega življenja za slovenščino skrbel, v kar nam kaže njegova lepa ustanova v denarjih, s katerimi se mora slovensko slovstvo vsestransko podpirati. To vse in še veliko več zahvaliti se moramo Ravnikarju, ki je po neutrudnem in blagovitem pastirjevanju 20. novembra 1845. v Trstu mirno v Gospodu zaspal.

Ohranimo temu možu spomenik! Če se na dan 20. novembra 1895, to je ob petindvajsetletnici Ravnikarjeve smrti na groblju pri sv. Ani prepričam, da niso bile moje besede prazne in brez nasledkov, razveseli se moje bitje! J. pl. K.

Ob Idriji, 30. avgusta 1895.

da ne potrebujemo zlasti v poznamenovanje raznih davkov ali davkov samostavnika s prilogom vred, na pr. „zemljiški davek (grundsteuer), hišni davek (haussteuer)*, i. t. d., kajti v to nam služi goli samostavnik končnicaj na: „ina, na pr. „zemljarina“ (grundsteuer), „hišarina“ (haussteuer), „dohodarina“ (einkommensteuer), „potrošarina“ (verzehrungssteuer), „točarina“ (zapfensteuer), „vozarina“ (einfuhrsteuer), „izvozarina“ (ausfuhrsteuer), „glavarina“ (kopfsteuer), „krvarina“ (blutsteuer), „jajčarina“ (eiersteuer) i. t. d. i. t. d. do brezkončnosti od vsake stvari, — nesrečni smo pa, da moramo nemške sestavljanke ne redkoma sloveniti samostavnikom in prilogom, ali pa jih celó še opisavati, na pr.: „Kolo pri vozu“ za wagenrad, „pero za pisanje“ za schreibfeder, „stvarna pravica“ za realrecht, „mlinski kamen“ za mahlstein, — Peter ist eigenhümer von hundert schafen: „Peter ima sto svojih ovc.“ Tako ne imenuje narodna naša pesem ovčarjem sv. Urbana, nego pravi o njem: „Svet Urban je ovčice pasel, lepo je žvižgal, še lepše je pel.“

(Dalje v prih. sobotni števil.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 21. avgusta 1895.

Državni zbor se snide baje sredi meseca septembra. Najprej mu bode dognati razpravo o še neresenih poglavjih davčne reforme, potem proračun za prihodnje leto in nekatere najvažnejše predloge. Pogodba z Ogersko pride po novem letu na vrsto, takisto tudi vprašanje o obnovitvi privilegija avstro-ogerske banke. Vprašanje o volilni reformi se odloži na nedoločen čas.

Tako vsaj poročajo „Slov. Narodu“. Torej bi bilo vendar res, kar trde od prvega začetka, odkar velja grof Bađeni kot bodoči ministerski predsednik, da namreč ta poslednji hoče pereče vprašanje razširjenja volilnega prava rešiti na ta način, da je — ne reši. Ali kaj jim pomaga, ako tudi vlada in večina zbornice postavita raz dnevni red to vprašanje, ako je pa ne postavi javnost. Javnost bode skrbela za to, da se bode to vprašanje vedno in vedno vračalo v zbornico skozi vrata in skozi okna. V sedanji dobi treba reševati vprašanja, ne pa — zapostavljati!

O bodočem deželnem glavarju za Istro. Vprašanje, koga imenovati deželnim glavarjem za Istro, dela veliko preglavico merodavnim krogom. Po raznih znamenjih sodimo, da se že dolgo in neprestano vrše poganjanja za kulisami, a do sedaj, kakor vse kaže — brezuspešno.

Tako poroča včerajšnja „Triester Zeitung“, da so se minolega četrta zbrali v Trstu več deželnih poslancev istrskih, da bi se sporazumeli o kandidatu za mesto deželnega glavarja. Posvetovanja se je udeležil tudi puljski poslanec Rizzi, o kojem trde, da ga vlada želi videti na sedežu deželnega glavarja. Včeraj pa da je italijansko politično društvo za Istro sezvalo v Pulj italijansko deželnozbornsko večino.

Italijanska gospoda so torej v nemali stiski: v zmislu svojih zatrdil in sklepov bi radi še trdneje napeli strune proti slovensko-hrvatski manjšini v deželnem zboru, ali o smola: za ta slučaj visi nekaj v zraku, kar nekako diši — i o tem smo čuli — po zopetnem razpuščenju deželnega zbora, koji odredbi pa ne bi takoj sledile volitve, ampak — vladni komisar!! Jamstva sicer ne moremo prevzeti za to vest, ali verjetna je, kajti sicer ne bi mogli prav razumeti obotavljanja sicer toli odločne in glede na sredstva malo izbirčne gospode. Nekaj že mora biti, da jim računi ne gredo prav „ukup“.

V tem našem domnevanju nas utrjuje tudi nastopno poročilo zadnje „Naše Sloge“:

Nekako okolo polovice meseca julija t. l. sestali so se skoro vsi novoizvoljeni poslanci italijanske stranke v Rovinju na dogovor, pri katerem so v prvi vrsti razpravljali vprašanje o kandidaturi za mesto deželnega glavarja in predsednika deželnemu zboru za Istro. Med nenavzočimi je bil tudi dr. Rizzi, ki pa se je opravičil, da ne more priti. Na tem sestanku so največ govorili o tem, ali naj bi in pod katerimi pogoji dr. Mate Campitelli zopet prevzel mesto deželnega glavarja, kajti doznali so iz Trsta, da nameruje namestnik zopet nasvetovati

istega za to častno mesto. Sklenili so, da bodo podpirali to kandidaturu, ali naložili so istemu, da vsprejme ponujano mu čast le pod tem pogojem, da mu puste popolnoma svobodno roko v deželnem zboru gledé na jezikovno vprašanje.

G. Campitelli je bil v resnici pozvan v Trst, kjer se mu je ponudilo mesto deželnega glavarja; in on je pritrdil pod omenjenim pogojem. G. namestnik je odšel na to na Dunaj; vrnivši se, je priobčil isti Campitelliju — najbrže po nalogu osrednje vlade —, da se na Dunaju ne morejo spoprijazniti z njegovim pogojem, ter da odstopajo od njegove kandidature za mesto deželnega glavarja.

Ko je Campitelli priobčil to vest svojim tovarišem, zbrali so se zopet v Rovinju, da se zopet posvetujejo o novem kandidatu za to mesto. Med onimi, ki niso došli, je bil zopet dr. Rizzi! To pot so pretresali o kandidaturi gosp. Cancianija, odvetnika in župana v Poreču, kojega smatrajo odločujoči krogi „zmernim“ Italijanom, in o kojem se je bila že popred raznesla vest, da je med kandidati za mesto deželnega glavarja. In res so na sestanku proglasili Cancianija svojim kandidatom, potem ko se je moral obvezati, da vsprejme to čast jedino pod tem pogojem, da mu puste popolnoma svobodno roko v jezikovnem pogledu pri razpravah v deželnem zboru.

Tudi ta sklep so neposredno priobčili g. namestniku. Potem pa se je menda stvar odločila za dr. Rizzia, kojega so že popred kandidirali po novinah za to mesto in kojemu so naklonjeni najvišji krogi pri c. in kr. mornarici, in ki se ni udeležil — vsakako jako značilno — ni prvega ni drugega shoda v Rovinju. Ali je bil to goli slučaj, ali je bil res zadržan, ali je bilo takó vzprijeto po dogovoru z odločilnimi krogi — tega mi ne vemo, pač pa pride to na dan prej ali slej.

Če smo torej dobro obveščeni, je kandidat tržaške vlade jedini dr. Rizzi. Ne treba pa praviti, koliko veljajo take postranske kandidature, ako dotičnik nima za seboj večine.

Dokler bode torej večna postavljala svojim kandidatom označeni pogoj, bode mogoče imenovanje jednega ali drugega le tedaj, ako se večina odpove temu pogoju, ali pa da se vlada u da istemu. Bližnja bodočnost nam pokaže, ali se zgodi jedno ali drugo.

Volitve na Goriškem. Veliko veselost je vzbudil dopis v predvčerajšnjem „Il Piccolo della Sera“ o nekem namišljenim manevru Slovencev. Zaresnim licem pripoveduje, kako so Slovenci trepetali v strahu, da ne bi „zmernejši“ v njih stranki izvolili grofa Frana Coroninija svojim poslancem; potem pa pristavlja hitro: Prav za prav se niso bali, ampak delali so se, kakor da se boje. Hoteli so namreč, da bi ga potem tudi Italijani ne volili iz zavisti in da bi na ta način grof Fran Coronini ne prišel v deželni zbor. To pa zopet zato, ker bi hoteli, da kak Slovenec postane deželni glavar. Grof Coronini pa je ves ta manever porušil z izjavo, dano Italijanom, da nikakor ne bi vsprejel drugega mandata, nego onega mesta goriškega.

vam je kričala in vričala, da se je nebo potreslo. „Junaki“, rekel je smeje se besni četi, „udajte se v mene, pa ako vam ti zagrebški lopovi ne storé po volji, a vi po njih! Pravijo, da vas bodo tožili kraljevski svetlosti. Naj le! Tu sem jaz vaš kralj in nihče drugi. Čujte, zvon zvoní v mestu proti vam, glejte, lombarde so naperili proti banski vojski, pa se zaprli v svoje zidovje. A nekaj jih je tudi izven zidovja, držimo se teh. „Hajd na njih!“ zakričali so vsi, in bojim se, gospod sodec, da ti vrage zaplenijo naše jadne so-mesčane. Oj pomagajte, gospod sodec!“

„Ha! to je naša sreča“, vsklikol je sodec, skočivši s konja; „hajte z menoj, majstor Blaž!“

Sodec in kovač napotila sta se k banovemu stanovanju. Vrata bila so zaprta. Sodec udaril je trikrat na vrata in drhté odprli so jih banovi sluga.

„Je-li gospa banica v hiši?“ vprašal je sodec ostrim glasom.

„Je“, odgovoril je sluga.

(Dalje prih.)

Zlatarjevo zlato.

133

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

„In velika puška, kume Šafranić“, odvrnil je bobnar.

„Ta bi mogla človeku tudi glavo odtrgati?“ vprašal je kramar trepetaje.

„Bi, ako jo človek ima“, odgovoril je Garuc.

Meščanstvo je stalo pripravljeno pod orožjem, a na čelu mu sodec Jakopović višnjevoj mestnoj zastavo, na konju.

Sedaj je priletel od Kamenitih vrat kovač Štakor zasukanimi rokavi, pod široko čeljado, črnega lica, noseči črno glunto na rami.

„Kaj je za Boga, majstor!“

„Nas petdesetorica prašili smo, hajd, dosta dobro, in pljani Gregorijančevi banderilci podbrusili so pete pred našimi gluntami. Mi na bregu, a oni pod bregom, mi na njih, a oni bež! Ali sedaj je prišel drugi bás. Ban je na Harmici pregledal svojo vojsko, a ta

Utonil. Včeraj popoldne prišel je 30letni komptarist Friderik Weiland, rodom iz pruske Silezije, službujoči pri tvrdki Mavricij Just v ulici Forni št. 7, v kopeli „Excelsior“ v Barkovljah. V vodi ga je brčkone prijel krč, kajti utopil se je, predno je še kdo izmed mnogostevilnih prisotnih opazil nesrečo. Slučajno v kopeli prisotni zdravnik dr. Levi konstatoval je smrt, potem je prišla na lice mesta sodnijska komisija, ki je dala truplo odpeljati v mrtvašnico.

K nesreči na Miramarski cesti. Trgovec Karol Ruggero, o katerem smo sporočili v današnjem zjutranjem izdanju, da je ponesrečil na Miramarski cesti, umrl je v mestni bolnišnici za svoje rane. Prevideli so ga bili s svetotajstvi za umirajoč, toda Ruggero se ni več zavedel. Pokojni trgovec bil je samec, toda živel je s svojo materjo. — Jakobu Leviju obrnilo se je mnogo na boljše.

Sodnijsko. 35letni čolnar Alojzij Russ iz Trsta je dobil včeraj radi javnega nasilstva dva meseca ječe. Russ se je po noči na 13. t. m. upiral stražarjem, ki so ga hoteli spraviti v zapor, ker je pijan razgrajal po ulicah. — Včeraj so sedeli pred tukajšnjim sodiščem kmetje in kamolomci Anton Pahor (Knežič), Josip Pahor (Šuštar), Josip Pahor (Mesan) in Anton Pahor (Šuštar), obtoženi javnega nasilstva. Dne 5. januarja t. l. igrali so omenjeni štirje Pahorji v gostilni Valentina Legiša v Komenskem okraju z Valentinom Legišo in Antonom Legišo na kvarte. Pri tem je navstal pretep. Poslednja dva Pahorja dobila sta nekoliko batin. Vsi štirje Pahorji so se hoteli masčevati nad Legišo s tem, da so mu po pretepu namestili do šest kvintalov (!) kamenja v njegovo hišo. V sled tega bombardiranja bilo je seveda poslopje prilično poškodovano, in kamen je celo ranil Legišino ženo. Za to junastvo dobili so: Anton Pahor (Knežič) 18 mesecev, ostali trije pa po 14 mesecev teške ječe.

Policijsko. 40letno brezposelno dninarko Katarino Schleimer iz Logatca, stanujočo v ulici del Veltro št. 205, prijeli so stražarji minolo noč v ulici Chiozza in zaprli, ker je bila že leta 1893. izgnana iz Trsta. — V stanovanje Frana Valetiča, ulica Castaldi št. 5, utihotapil se je pedsinočnem v Valetičevi odsotnosti nepoznan tat ter mu ukradel 30 gl. iz žepa suknje, ki je visela v sobi. Ta izguba je za okradenega jako občutna, kajti denar si je bil prihranil s svojo varčnostjo, stroškov pa je imel poslednji čas mnogo, ker mu je te dni umrla žena. — Oficijal g. Tiz je zaprl že večkrat kaznovane: 22letnega težaka Antona Baruta iz Doline, 35letnega mesarja Cezarja Fantona iz Idrije in težaka Ivana Smerduta iz Postojine, ker se je ta trojica sumljivo podtikala po Barrieri, dasi so bili že izgnani iz Trsta. — 35letnega brezposelnega Edvalda Maršofskega iz Berolina so zaprli, ker je brez posla in imetka blodil po Trstu. Maršofski je živel mladih let v Varšavi in sedaj je prišel v Trst iskat službe, a dobil je stanovanje in hrano v ulici Tigor.

Par dni sèm klati se po Trstu, posebno po okraju Belvedere, nek tujec, preoblečen v duhovnika, ki ponuja posebno po gostilnah dragocenosti na prodaj. Ker je ta človek zelo sumljiv in ker se tudi ne vé, od kod so mu dragocenosti, ki jih prodaja, čuva naj se občinstvo pred njim.

Najnovejše vesti.

Dunaj 31. „Fremdenblatt“ je poizvedel, da je že dovršen v glavnem načrt čekovnega zakona. Ta načrt pride jeden prvih v razpravo, ko se snide državni zbor.

Budimpešt 31. Državni poslanec grof Grabrijel Karolyi je umrl po noči nagle smrti.

Budijevica 31. Listi so izšli v svečanih oblikah ter praznovajo v navdušenih člankih prihod cesarjev.

Amsterdam 30. V Seghanu v severni Holandski je pogorela cerkev, sezidana v letu 1460, z župniščem vred.

Spaa 31. Kraljica belgijska je včeraj padla raz konja in se pobila na glavi. Nje stanje ni vznemirljivo. Povrnila se je v Spaa ter je morala ostati v postelji.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešt. Pšenica za spomlad 6.86—6.88 Pšenica za jesen 1896 6.40 do 6.41. Oves za jesen 5.90—5.92 Rž za jesen 6.00—6.02 Koruza za juli-avgst 5.27—5.30 za maj-juni 1896 4.57—4.58.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.25—6.35 od 79 kil. f. 6.35—6.45, od 80 kil. f. 6.40—6.50 od 79 kil. f. 6.35—6.45, od 82 kil. f. 6.55—6.65. Ječmen 6.70—7.—, prosa 6.——6.60 rž nova 8.40—8.30.

Pšenica Vedno veliko zanimanje. Prodaja 700.0 met. st. 3—5 nvd. dražje. Oves zopet 10 nvd. dražje, vedno rasteče! Velika vročina.

Praga. Neratinski sklad za avgust f. 12.35. nova letina 12.65. zopet bolje.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 29.50. avgust — Concasse 29.50 — Četvorni 30 — V glavah (sodih) 30.25 —.

Havre. Kava Santos good average avgust 54. — za november 91.25. mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 75.25 december 74. — mare 72.95 mirno.

Dunajska borza 31. avgusta 1896

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101.10	101.25
„ „ „ v srebru	101.30	101.25
Avstrijska renta v zlatu	122.55	122.40
„ „ „ v kronah	101.35	101.35
Kreditno akcije	409.—	407.40
London 10 Lat.	120.85	120.85
Napoleoni	9.59 1/2	9.59 1/2
10 mark	11.81	11.81
200 Italj. lir	45.70	45.70

Tržne cene

(Cene se razumeje na debelo in s carino vred.)

Domáci pridelki.

Fiol:	Koks	100 K.	8.75	9.25
Mandeloni	14.40	14.50		
svetlorudeči	—	—	—	—
temnorudeči	—	—	—	—
kanarček	12.50	12.75		
bohinski	—	—	—	—
beli veliki	—	—	—	—
„ mali	—	—	—	—
zeleni, dolgi	—	—	—	—
„ okrogli	—	—	—	—
mešani hrvaški	—	—	—	—
„ štajerski	76.—	78.—		
Maslo fino štajersko	9.75	—		
Ječmen št. 10	10.75	—		
„ 8	11.50	11.—		
„ 9	—	—	—	—
Zelje kranjsko	100 K.	8.75	9.25	
„ žepa	—	—	—	—
Krompir, štajerski	—	—	—	—
Proso kranjsko	10.25	10.50		
Leča, kranjska	—	—	—	—
Speh ogerski	57.—	58.—		
„ Mast ogerska	59.—	60.—		
Kava Mocca	190.—	192.—		
Ceylon Plant. fina	182.—	184.—		
„ Perl	189.—	191.—		
Java Malang	182.—	184.—		
Portorico	157.—	158.—		
Guatemala	157.—	158.—		
San Domingo	—	—	—	—
Malabar Plant	—	—	—	—
„ native	—	—	—	—
Laguayra Plant	169.—	171.—		
„ native	—	—	—	—
Santon najfiniji	152.—	153.—		
„ srednje fini	149.—	150.—		
„ srednji	142.—	144.—		
„ ordinar	129.—	131.—		
Rio oprani	—	—	—	—
„ najfiniji	152.—	154.—		
„ srednji	144.—	145.—		
„ ordinar	—	—	—	—
Sladkor Centrifugal I. vrste	28.50	—		
„ Concasse	29.50	—		
„ v glavah	30.50	—		
„ raskosani	30.25	—		
Riz italijanski fini	20.—	20.25		
„ srednji	19.—	19.25		
Japan fini AAA	15.75	—		
„ srednji	15.—	—		
Raugoon extra	100 K.	13.—		
„ I	11.—	—		
„ II	9.—	—		
Petrolej turski v sodih	20.50	—		
„ v zabojih od 29 kil.	6.30	—		
Olje italijansko najfinije	63.—	—		
„ srednje	56.—	—		
„ bombažno, amerik.	30.—	32.—		
„ dalmatinsko	33.—	35.—		
Limon Mesinski	zaboj	7.—	9.—	
Pomaranče	—	—	—	—
Mandeljni Dalmatinski	100 K.	72.—	74.—	
„ Bari	—	—	—	—
„ najfini	—	—	—	—
„ Rečki Dalmatinski novi	—	—	—	—
„ Puljski	9.50	9.75		
„ 3 okve Puljske	—	—	—	—
„ Grške v venci nov.	11.75	12.25		
„ S. tanine nove	32.—	36.—		
Vamperli	100 K.	23.—	24.—	
„ C. b.	—	—	—	—
Polenovke srednje velikosti	43.—	44.—		
„ velike	47.—	48.—		
„ male	—	—	—	—
Slaniki v velikih sodih	—	—	—	—
„ v 1/2	—	—	—	—

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka. V tem tednu prodali so nekaj svojega izdelka: Prvi valjični mlin in mlin „Union“ v Oseku, mlin v Djakovem, Losoncu in Veliki Kikindi po povprečno teh-le cenah: št. 0 po f. 11.70 do 11.90; št. 1 po f. 11.20 do 11.30; št. 2 f. 10.25 do 10.50; št. 3 f. 10 do 10.25; št. 4 f. 9.30 do 9.60, kakoršna je bila že vrst. — Iz druge roke prodajali so Economovo št. 6 po f. 10 do 10.20 in št. 5 po f. 10.75 do 11, kakor je že bilo več ali manj blaga kupljenega.

Otrobi. Economovi so nespremenjeni; Walz zahteva za svoje f. 4 in mlin Mühler & Bäcker f. 4.10 loko železnica Trst. Storniranih bilo je nekoliko vagonov otrobov Stuky po povprečno 5 gl.; za marko MT zathevajo 5 f. druge levantinske marke so po f. 3.30 do 3.70, kakoršna je že vrst.

Drobni otrobi. Economovi so po f. 4.50, levantinski po t. 4.10 do 4.60, kakor so že boljše ali slabše vrsti; ogerski po f. 4.25 do 4.40, a kupčija je omejena. **Goved.** Od 22. do 28. t. m. prodalo se je v Trstu 429 volov in 19 krav klavne živine in sicer — volov iz Kranjske, 216 iz Hrvaške, — iz Istre, 186 iz Dalmacije, — iz Ogorske, 26 iz Bosne, in 1 domač.

Plačevali so se: volj iz Kranjske po f. —, do —; volj iz Hrvaške po f. 41.— do 42.50; iz Istre po f. —, do —; iz Dalmacije po f. 43.— do 44.—, iz Ogorske po f. —, do —, iz Bosne po f. 43.— do 44.— in domači po f. 45.— do 46.—; domače krave po f. 42.— do 43.— krave iz Italije po f. —, do — in krave iz Kranjske po f. —, do — kvintal mrtve vage.

Seno in slama. Seno I. vrste prodajalo se je v tem tednu po f. 3.40, II vr. po f. 2.35 slama I. vr. po f. 3.— in II vr. po f. 2.40 kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokoši. Kranjsko surovo maslo prodalo se je v tem tednu v partijah od 20 do 30 kg. po 92 do 94 nvd., v partijah od 30 do 50 kg. po 90 do 92 nvd., furlansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kg. po f. 1.02 do f. 1.04 in v partijah od 30 do 50 kg. po f. 1. do f. 1.02 kilogram. Tolminsko surovo maslo I. vrsti po f. 1.04 do f. 1.06 kilogram.

Jajca na debelo po f. 2.80 do 3.— sto komadov.

Kokoši po f. 1.— do f. 1.30 komad piščeta po f. 1. do f. 1.60 par.

Krompir, navadni, na debelo po f. 2.50 do 3.80 kvintal. „R. M.“

Josip Vodopivec posredovalec-Slovenec v Trstu via Sette Fontane št. 15. Preskrbuje denar na posodo proti vknjižbi na zemljišča, na potem posreduje pri prodajah in kupovanjih posestev, zemljič, hiš prodajalnic, gostilnic itd. itd. Provizija po dogovoru. Pogovori v stanovanjih, in od 9—10 ure v kavarni „Commercio“ Pisma pošiljajo naj se v stanovanje.

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v sv. Petru, pripravljajo svoje zalogo v Trstu: **Via Fondare 1, Piazza della Valle 2, via Madonna 2, Piazzetta Cordaioli 2,** z uhomod tudi v **ulici Torrente** po **najnižjih cenah.** Oglike I. kakovosti karbonina, kok, drva na metre itd. Naročbe se spremljejo tudi z dopisnico.

Znana domača gostilna „AL CASTELLO DI DORNBERG“ v TRSTU, v ulici Farneto št. 11 v kateri so točijo le pristna vipavska vina in sveže pivo, priporočajo se sl. občinstvu z mesta in z dežele. **Sladki riesling** po 52 novč.; **belo in črno vino**, liter po 40 novč. Prvo po 32 novč.; v steklenicah po 20 novč. Vino na dom od 5 litrov in več po 4 nč. ceneje. Kuhinja je preskrbljena s tehničnimi jedli, čono so primerno nitke. **Fran Rjavec.**

GOSTILNA v ulici Valdirivo št. 19 **ALLA GROCE DI MALTA**

toči najizbornejša kraška in istrska vina in sicer kraški teran po 48 nvd. liter, istrsko vino prve vrste po 40 nvd., druge vrste po 36 nvd. liter. Pantigamovo vedno sveže pivo v sodih po 24 nvd. liter. — Kuhinja je preskrbljena s najtečnimi jedli in jako po ceni. Naročila se sprejemajo in sicer: za obed in večerjo z vinom 30 gl. na mesec, brez vina 14. samo obed 7 gl. na mesec.

Priporočajo se slav. slovenskemu občinstvu za mnogobrojni obisk udana **Josipina Čuček,** gostilničarka.

Dobroznana gostilna ANTONA VODOPIVCA (po domače „pri Pračkovcu“) v Trstu, ulica Solitario št. 12 toči kolikor v gostilni, tolikor pri veselicah v sokolski telovadnici. vedno le pristna vipavska, Pračka in kraška beša in črna vina. — Sladki riesling v steklenicah, in modro frankinjo, vsaka steklenica drži 1 liter in velja 60 novč. — Postrežba je poštena, cena zmerna. Kuhinja je preskrbljena s tečnimi, toplimi in miznimi jedli. Priporočajo se rojakom v Trstu in z dežele. Toči vino tudi družinam 4 nvd. ceneje, ako se odzame najmanj 5 litrov.

Sloveči prašek za zobe prof. dr. Haiderja je najboljši sredstvo za čiščenje zob pred gnjilobo ter jih čisti, ne da bi oškodoval steklenino. V škatlicah po 30 in 50 nvd. izključno v premovani lekarni **PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.**

Srečke za zidanje cerkve ob jubileju cesarjevem po 1 gl. predzadnji teden **30.000 goldinarjev** vreden Srečke priporočajo: **Gius. Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Comp.**

PRESELITEV GOSTILNE.

Znana g. stila „Alle Poste nuove“ preselila se je z dnem 24. avgusta v ulico Geppa št. 14 pod naslovom

„Alla cantina di Graz“

ter se priporočajo lastnik vsem starim obiskovalcem sorojskom, da bi ga mnogobrojno obiskovali tudi v novem prostoru. — Točila se bodo štajerska in italijanska vina prvih vrst ter vsikdar sveže Dreherjevo pivo prve vrste. Kakor po navadi preskrbljeno je za dobra jedila po jako nizkih cenah.

Kwizide fluid proti protinu. **Maogo** let izkušeno, do- **lečeno** otokajajoče domače **sredstvo** Krevlino stivajoče **proti** in po dolgih potih. Cene: 1. stek. a. v. 60 nč. 2. stek. a. v. 40 nč. **Kwizide** fluid **proti** protinu.

Objava.

Javlja se p. n. občinstvu, da so sobe hótela

„R OBELISKU“

na Opčinah popolnoma urejene s čisto novim pohištvo in pripravljeni za one, ki želijo prebiti poletje na deželi. Restavracija ima izvrstno laško, nemško in francosko kuhinjo. Neprekonsi teran in pivo iz znane Pizenske pivovarne po jako nizki ceni. Priporočajo se slavnemu občinstvu za mnogoštevilen obisk, beleži najudanejšo

I. Goljevčič, lastnik.

Angelja Capellan-a podvzetje mrtvaških sprovodov, piazza della Legua št. 2, palača Tonello — zaloga ulica Settefontane 24 A — Telefono N. 121.

Prezvimlje vsakovrstno prenosno mrtvih v mestu in zunaj. Velika zaloga kovinskih krst za mrtvaške sprovode, kakor tudi lesenih od gl. 4.50 za odrasle. Prodaja na debelo in drobno porcelanaste vence, jagode rezane na medeni kici, umetno cvetje, trakove z napis. Ima v zalogi cvetja vsakovrstnega za poroke, plesove, palme in cerkveno posodje, vse to last-n izdelek. Zaloga voščenic sveč, stearink prve vrste in oprave za otročiče.

RAZSTAVA POHIŠTVA z Dunaja in iz Trsta dobro poznane trdke

Angelo Delpin

v ulici del Torrente št. 32, I. nadstropje.

(vtrite gledališča A. monia). Priporočajo velikansko svojo zalogo pohištva in tapetarskih stvari. Pohištvo za spalno sobo, popolno, od f. 146 do 350. Jedilno sobo f. 140 — 350. Pohištvo za uradnike in delavce po znižanih cenah. Zares izborna pohištvo po nizkih cenah.

Emanuel Zahn, zaloga stekla, svetilnic, prstenine in kuhinjske posode. ulica Barriera vecchia 6. Stenj in stekla različna za petroljnico. Šipe in kristalna ogledala. prodaja na debelo in drobno. pošiljatev na deželo se vrše točno in hitro. **DROBNE FOTOGRAFIJE** zadnja NOVOST, posamične ali v skupinah, cena gl. 1.— dvanaajstero.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ (registrovana zadruga z omejenim poročtvom) v Trstu

Via Molin Piccolo št. 1. I. nadstropje. (blizu namu poštnega postaja)

Daje posojila na vknjižbo po 5 1/2 %, menjice po 8 %, zastave po 5 1/2 %. Sprejema hranilne vloge in je obre- stuje po 4 %.

Uradne ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. dopoldne, ob nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure dopoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron Zadrugi doloži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gl. ter znaša vsaki delež 10 gl. 126—